

KRAJANSKÝ POZDRAV

Ročník XVII.

Mníchov, december 1988

4

A svetlo svieti...

Keď tam boli, prišiel čas jej pôrodu. A porodila svojho prvorođeného syna, zavinula ho do plienok a položila do jasiel, lebo v útulku nebolo pre nich miesta (Lk 2,6-7).

Dokopy štyri riadky. Aby nám Lukáš vyrozprával najpodivnejšiu udalosť v dejinách sveta, potrebuje na to štyri riadky. Boh prichádza k nám "postaviť si svoj stan". A evanjelista nám to povie v štyroch riadkoch. Pravdepodobne muselo jeho pero poriadne bojovať, aby odolalo pokušeniu povedať viac.

Štyri riadky na vrchu strany a potom celý list čistý. A my sa ponáhľame pocrbať ho svojimi slovami.

Môže sa zdať čudáctvom začínať rad "Nepohodlných evanjelií" rozprávaním o narodení, teda stránkou, kde sa výlučne čaká nežnosť, milota a najradostnejšie myšlienky.

A práve tieto štyri Lukášove riadky, ak sa nám podarí odstrániť hmlu pochybného sentimentalizmu, sa ukážu strašne nepohodlnými. Stávajú sa nemilosrdným odsúdením našich Vianoc, nafúknutých rétorikou, Vianoc, prepchatých zlou poéziou, bohatých na pestrofarebné maličernosti a lacné dojatie.

Štyri riadky a my sme si načrtli ohromný a veľmi dlhý scenár, nabitý hodovaním. Zavalili sme ho tonami sentimentalizmu, folkloru, rozličného braku a nevkusy. Vianoce ako zámlienka. Zámlienka povoliť svojej (skôr úpaškovvej) básnickej žilke, vyleštiť si trochu svoju nábožnosť, oprášiť kresťanskú rovnosť, vyrovnať sa s chudobnými, povedzme tým, že ich pozveme k vianočnému stolu. Slovom uspokojí sa, že sme poriadni ľudia.

Zámlienka vystúpiť na javisko a zahrať tam raz do roka úlohu dobrého človeka. Áno, dovolíme si dokonca luxus cítiť sa dobrí. Raz do roka.

Skazili sme Vianoce. To je všetko. Sabotovali sme prostotu tých štyroch riadkov. A naše bohaté Vianoce napokon ochudobnili Vianoce pravé...

Keď sa všetko pohružilo do hlbokého mlčania a noc prišla do polovičky svojej cesty, tvoje všemohúce Slovo, Pane, zostúpilo z neba, z kráľovského trónu... (Múdr 18, 14-15).

Ticho je prirodzený živel, v ktorom Slovo zostupuje na zem. A my sme si mysleli, že to dotierajúce ticho prehlušíme výbuchmi šampanského.

Zostúpil vari Kristus z neba preto, aby sme sa cítili slušnými ľuďmi? Aby sme sa prepchávali vianočnými koláčmi? Aby sme preliali

hrdlom potoky šumivého vína? Aby sme sa dojmali pri fujarách pastierov? Aby sme zakúšali radosť, že sme pokazili prostotu jeho príchodu medzi nás?

ZABLOKOVANÉ VIANOCE

"Položila ho do jasiel, lebo v útulku nebolo pre nich miesta" (Lk 2,7).

Neskôršie povie: "Klopte a otvorí sa vám." No pre jeho matku, ktorá ho nosila vo svojom živote, dvere ostali zabarikádované. A za nimi ľudia, zamurovaní do pevnosti svojho egoizmu, rozhodnutí nepopustiť ani piad zeme.

Nebolo preň miesta. Musí sa narodiť za mestom. Tak isto ako za mestom aj umrie.

Akosi oprávnene sa rozhorčujeme nad tými, ktorí mu zatvorili dvere pred nosom.

Môže to byť rozhorčenie falošné. Môže to byť pohodlné alibi.

My robíme v skutočnosti ešte horšie. Naučili sme sa dobrým spôsobom a prieci sa nám nechať ho za dverami. Sme predsa dobre vychovaní ľudia. A nie ako tí neokrôchanci...

Nenechávame ho vonku. Vetríme nebezpečenstvo, pozorujeme jeho znepokojujúcu prítom-

nost, chápeme, že sa musíme pred ním brániť. Ale nenechávame ho vonku. Dobrými spôsobmi, s najjemnejšou diplomatickou obratnosťou sa nám ho podarí "zneškodniť".

Blokujeme Vianoce. A naša operácia je podľejšia, ako keby sme ho nechali vonku.

Ako blokujeme Vianoce?

Takto.

Kristus nám chce priniesť svetlo

Ľud, ktorý žil v temnote,
zazrel veľký jas,
a tým, čo prebývali v krajine tieňov smrti,
vzišlo svetlo.

(Lz 9,1)

A svetlo svieti v temnote

(J 1,5)

Ale hneď sme si uvedomili, že toto svetlo je nepohodlné, bezohľadné, že sledí po všetkých kútoch, že obnažuje naše biedy, nedokonalosti a ničomnosti.

Je to svetlo, ktorému nestačí byť len ozdobou. Zaväzuje a vyžaduje zmenu života.

Je to svetlo nelútostné, nepríjemné. Provokuje.

A my, miesto toho, aby sme sa týmto svetlom dali premôcť, aby sme sa mu vzdali, radšej mu konkurujeme. Stavíme proti nemu svoje malé, biedne, smiešne farebné lampióniky.

A napokon robíme ako deti. Zakrývame si oči pášťami, aby sme sa chránili pred svetlom, ktoré zaplavilo betlehenskú chatrč.

Zatvorené päsťe na očiach alebo farebné lampióniky, tak sa nám darí neutralizovať svetlo.

Kristus nám prišiel darovať radosť

Anjel povedal pastierom: "Nebojte sa! Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude pre všetok ľud" (Lk 2, 10).

Radosť, že máme Boha, ktorý sa zaujíma o človeka, ktorý zostupuje k človekovi, približuje sa mu, stáva sa človekom. Boh, ktorý zostupuje na cestu človeka, aby spolu s ním kráčal, aby sa delil o jeho biedy, slzy, úzkosti, nádeje. Boh, ktorý prináša záchranu. Všetkým. Boh, ktorý sa prejavuje ako milosrdenstvo.

Radosť, že človekovi sa otvára možnosť, ktorá sa mohla zdať bláznivá. "Boh sa stáva človekom, aby sa človek mohol stať bohom." Je to od radosti na zbláznenie.

A predsa nie. Odmietame radosť. Kristus nám prišiel priniesť šťastie, ktoré prevyšuje všetky zemské horizonty. A my ho považujeme za votrelca, za kazimíra. Za nepriateľa radosti. Máme dojem, že nám prišiel uchvátiť zem, otráviť "pozemský pokrm", do ktorého zatínáme svoje zuby a nechty.

Radosť? Nechaj nás len pokojne ohlodávať naše malé ľudské radosti, zabarikádovaných v brlohu nášho pokojného egoizmu...

Kristus prináša svoj dar

Lepšie povedané, neprináša dary. Sám sa stáva darom. Darom per excellentiam, v pravom zmysle slova.

A my sa tvárime, ako by sme o dare ani nevedeli.

Na druhej strane veľmi ochotne vybaľujeme a stavíme na obdiv svoje malé darčeky.

Tak zadúšame Dar pod hromadou farebného papiera, hračiek, malicherných drobností a všakového haraburdia.

Operácia sa nám podarila. Podarilo sa nám zablokovať Vianoce. Slušným spôsobom.

VIANOCE TREBA ODBLOKOVAT

Vianoce musíme za každú cenu odblokovať. Beda, ak to neurobíme. Ide tu o naše poslanie. Našou úlohou je:

Premeniť sa na svetlo

Aby nás toto svetlo vnútorne preniklo, pretvorilo, sprievádzalo. A aby sa ľudia mohli v nás doň zahľadiť, aby ich oslnilo, aby pocítili jeho čaro a aby odolali pokušeniu zatvoriť oči.

Premeniť sa na radosť

Nebuďme zachmúrenými, podráždenými, tvrdými a strašnými strážcami pravdy. Našou úlohou je nie byť žalárnikmi, policajtm, ale svedkami radosti. Máme ukazovať, že Kristovo poslanie je poslanstvom spásy a nie odsúdenia. Poslanstvom oslobodenia a nie útlaku. Poslanstvom radosti a nie smútku.

Premeniť sa na dar

Na Vianoce sa obdarujeme. Hory darčiekov, metráky elegantného papiera, kilometre pozlátených nítí, blahoprajné pozdravy, veľké ako plachty. Myslíme si, že takto splatíme ľuďom dlh svojej vďačnosti. Bolo by to veľmi ľahké a pohodlné. Ako kresťania máme povinnosť nie sa obdarúvať, ale stať sa darom. Aby sa náš život stal darom bez výhrady. Pre všetkých. Lebo všetci ľudia sú našimi veriteľmi. Lebo každý z nás je dlžníkom všetkých ostatných.

A predovšetkým musíme mať odvahu zahľadiť sa do tých štyroch Lukášových riadkov ako do zrkadla. Nájsť tú prostotu. Rozobrať tie naše obrovské, zložitú a teatrálnu Vianoce. A nájsť Vianoce pravé, autentické. A obohatiť sa tou chudobou.

Alessandro Pronzato

*Viršujeme
Vám
v tieto slávne
sviatky Narodenia
Krista Pána,
aby Vám dal
Pán Boh
zdravia, šťastia,
hojnosť
Božieho požehnanie
a po smrti
Kráľovstvo Nebeské*

CITATELIA PÍSU

Austrália, 21. 7. 1988

Vážená redakcia!

Ďakujem Vám za občasné posielanie Krajanského pozdravu. Páčia sa mi najmä články "Cudzinecká légia - Veľká rodina". Už dávnejšie som Vám chcel napísať, že po skončení jeho publikácie by ste ho mohli vydať knižne. Po prvé, je to jeden z mála veľmi zaujímavých osudov emigrantov z najnovšej vlny, tzv. benzínovej vlny, ktorá začala prichádzať na Západ po r. 1978. Po druhé, ja nemám vo zvyku si odkladať časopisy, lebo nemám na to priestory. Ale knihy, tie si odkladám. Vydáním tohto seriálu knižne, by ste sa zavďačili najnovšej emigrácii.

S pozdravom Váš

Ján Vrtielka

*

Pozdravujem Ťa a prajem Ti i známym veľa zdravia a hojnosť božieho požehnania. 2. apríla som dostal od Teba časopisy "Krajanský pozdrav" a "Mladý Slovák". Ďakujem Ti za pozornosť.

Teraz budem písať niečo o mojom pôsobení v Afrike - Zaire. Som tu už šiesty rok a mne je 66. Ale, oplatilo sa sem prísť! Práca je tu skutočne pre každého dosť. Tu je ozajstná tvrdá práca. Výsledky sa však podobajú takmer nule. Za 76-ročného pôsobenia našej rehole máme len 7 zairských kňazov. Mladíci začínajú s veľkým elánom, ale po niekoľkých rokoch strácajú odvahu pracovať pre mládež podľa vzoru sv. Don Bosca. Tak isto je to aj s dievčatami. Prídú, ale nie nadhlo. Aby dielo pokračovalo, musia ešte stále prichádzať misiónári z Európy a z rôznych štátov (krajín). Ja som vyučený murárskemu remeslu a dostávam práce menšieho rozsahu na 5-8 týždňov, ale aj na dva roky. Prešiel som už osem kláštorov, všade je trochu práce a potom ďalej. Činnosť našej provincie pôsobí asi na 1/5 územia Zaire "Shaba", s hlavným mestom, resp. centrom Lubumbashi. Prácu nám ponúkajú aj na iných miestach, ale nie je dostatok personálu. Naposledy sme dostali ponuku pracovať v hlavnom meste Kinschasa, ale to je 2000 km vzdialené od Lubumbashi. Citát zo Svätého písma: "Zatva veľká, a robotníkov je málo", zostáva stále aktuálny.

Bývam v dome, kde máme 28 mladých, ktorí sa pripravujú na rehoľný život. Je to 20 km od mesta, na kraji lesa, ideálne miesto pre štúdium. Pri dome je kus poľa, kde sa pestuje kukurica i sója - všetko pre múku. Hlavné jedlo je bukari (polenta), máme to každý deň. Ovocná záhrada nás zásobuje ovocím všetkého druhu, aké len v Afrike rastie. Spolu s mladými je nás asi 40 osôb. Každý si to vie predstaviť, aké je to drahé. Provincia platí na osobu a deň 60 fr bel., asi 280 zair. Kde vziať peniaze? A ešte, keď sa stavia? To naši dobrodinci nás podporujú, či z Európy, Ameriky a Kanady. Srdečná vďaka všetkým. Urýchlene sa ukončujú práce na ústave pre bohoslovcov tu, v Lubumbashi. Doposiaľ bolo všetko len provizórne. Tento rok máme len dvoch, ktorí budú koncom júla vysvätení. To je všetko. Od októbra 1988 začíname len s prvým ročníkom - 6 študentov.

Ja už šiesty mesiac opravujem na cintoríne hroby našich rehoľníkov a rehoľníčok, to v rámci 100. výročia smrti sv. Don Bosca. V pláne je stavba jednej kaplnky nad hrobom kňaza, ktorý pôsobil nejaký čas ako generálny vikár (monsignor). Robia nám tu robotníci,

ktorí majú možnosť aspoň jedenkrát za deň sa najesť kukuričnej kaše. V práci chodia bosí, majú len jednu košeľu. Cez deň je teplo, 30° i viac. Vody sa pije veľa, najmenej 5 litrov za deň. V noci nás zase znepokojujú komáre. Nedať spať. Domorodci kvôli nim veľa trpia a potom sa hlási malária. Cestou do práce stretávam deti, ktoré do školy chodia 3-8 km peši, niekde aj 20 km. Dobrí ľudia mi posielajú agnuský, tak to rozdávam deťom. Celé okolie ma tu pozná.

Tak, v krátkosti som trochu napísal o živote tu, v Zaire. Ešte raz: srdečný pozdrav všetkým známym a dobrodincom.

Štefan Gazdek SDB

Bulletin

OF SLOVAK CLUB OF S.A. INC.

INFORMAČNÝ BULLETIN SLOVENSKEHO KLUBU V JUŽNEJ AUSTRÁLI

VÁŽENÍ PRIATELIA, DRAHÍ SLOVENSKÍ KRAJANIA

Hlásime sa vám s prvým číslom nášho informačného bulletinu, ktorý budeme vydávať pravidelne každé tri mesiace a budeme ho posilať všetkým našim krajanom v Južnej Austrálii o ktorých máme vedomosť, či už sú členmi Slovenského klubu alebo nie. Našou snahou totiž je, aby všetci naši krajanovia boli pravidelne a správne informovaní o všetkom, čo sa deje v slovenskej komunite.

Slovenský klub, THE SLOVAK CLUB IN S.A. INC., je spolok, ktorý si založili tunajší Slováci, aby sa mali kde schádzať a stretávať sa v slovenskom prostredí, aby si takto nielen udržali svoje národné povedomie, ale tiež aby našli medzi svojimi kus slovenského domova a necítili sa v ďalekej cudzine osamotení. Za týmto účelom si vybudovali svoje stredisko, Slovenský dom, ktorý sa nachádza na 5 Walter St., Thebarton.

Slovenský dom je otvorený pre návštevníkov každú nedeľu popoludní, do desiatej hodiny večer. Víta ich tu útulné prostredie.

Pretože nielen chlebom je živý človek, nezabúdame ani na duchovnú stránku. Tú má na starosti pre katolíckych veriacich náš slovenský duchovný O. Alfonz Šilhár, ktorý každú druhú nedeľu v mesiaci slúži slovenskú sv. omšu v kaplnke Saleziánskeho ústavu v Brooklyn Parku.

Slovenská katolícka misia
Rev. Alfonz Šilhár, salezián
Salesian College
25 Lipsett Tce., Brooklyn Park

Tel: 352 6144

NOVÉ SPOLOČENSTVÁ A HNUTIA V CIRKVI

COMUNIONE E LIBERAZIONE

V Taliansku dosiahlo veľké úspechy hnutie Comunione e Liberazione (Spoločenstvo a oslobodenie). Jeho ťažisko je viac v spoločenskom živote a verejných ustanovizniach. Vyvinulo sa zo študentskej organizácie "Gioventù Studentesca" (Študentská mládež), ktorú r.1954 založil milánsky kňaz Luigi Giussani. Prvých dvadsať rokov sa ťažko prebýjalo, lebo "Červené brigády" a iné marxistické organizácie sa ho usilovali umlčať násilím každého druhu: atentátmi na vedúcich členov, podpaľovaním a demolovaním stredísk, nenávisťnými kampaňami na školách a pod. Hnutie však dokázalo mimoriadnu mravnú silu tým, že na násilie neodpovedalo násilím, ale s odvahou a kresťanským optimizmom znášali príkorie. Tak si postupne získalo sympatie a vplyv na vysokých školách i vo verejnom živote.

Cielom "Comunione e Liberazione" je pokresťančenie celej súčasnej kultúry. Preto sa zapája aj do politického života prostredníctvom organizácie "Movimento popolare" (Ľudové hnutie).

Hoci "Comunione e Liberazione" vzniklo na talianskej pôde a zodpovedá najlepšie talianskym pomerom, vyvolali jeho úspechy oň záujem aj v zahraničí. Rozšírilo sa už do dvadsiatich krajín.

(Posol 1987/1)

Ďakujeme nášmu dopisovateľovi z Talianska, Fero-
vi, oduševnenému členovi hnutia, a predkladáme
naším čitateľom jeho článok o "Comunione e Liberazione".

Skupina, hnutie, združenie sú základom najjemnejšieho rozvrstvenia skutočného prejavu "kresťanskej pamiatky"^a.

Skutočnosť tohto typu je najvzdialenejším bodom obvodu, neustále sa posúvajúcim a presahujúcim, v obrovskom zjave udalosti Krista v dejinách. Je to zvláštne, ale je zároveň i bodom najrozhodujúcejším pre život jednotlivca. Tajomstvo sa sprostredkúva, keď sa Kristova moc prenáša prostredníctvom krajnej krehkosti a slabosti.

Kristus sa zjavuje človeku prostredníctvom skutočných dejín. Tak konkrétnych, zložených z maličkosti a bezvýznamností, že si ich človek - ako sa to často stáva - ani nevšimne. Život viery spočíva v žití "Kristovej pamiatky"^a, a to spôsobom tak náležite konfliktným a nepretržitým (vid svedectvo Evy Grusovej, VoA 1.6.1985), že sa s vášnivou pozornosťou zaznamenávajú všetky tie malé, vzájomne zapadajúce kolieska-udalosti, tie drobné príležitosti, v ktorých Kristova prítomnosť vstupuje, preniká, povoláva, odpúšťa, obnovuje život. Život každého z nás je utkaný z tejto siete, ktorou nás Kristus dosiahne. On nás chce dosiahnuť v čase, v priestore a v každodennosti nášho života.

Už sme povedali, že od čias prvých kresťanov sa veriaci združovali za účelom uskutočniť svoju vôľu s vážnym ohľadom na to čo sa stalo (uskutočnené dielo spásy). Združovali sa rôznym spôsobom, ale vždy pohnutí k tomu tým istým Duchom. Stali sa tak znamením slobody Ducha a dokladom rôznosti konkrétnych spôsobov, ktorými chce Kristus dosiahnuť ľudí. Svätý Pavol spomína v liste Korintánom, že v spoločenstve vznikajú trenice. Niektorí boli dosiahnutí a zmenení z dôvodu jeho osobného kázania a iní z dôvodu kázania niekoho iného. Naznačuje, že toto nemá byť príčinou rozdelenia, ale zdrojom uvedomenia si, že sú rôzne "nástroje", prostredníctvom ktorých Boh daruje dar viery. "Ktože je Apolo? Kto je Pavol? Služobníci (Boží), skrze ktorých ste prija-

li vieru, a to každý tak, ako mu dal Pán." Svätý Pavol nepopiera, že každý služobník má svoj štýl, svoj charakter a že toto vplyva na to, z akej pozície je kresťanské tajomstvo vnímané a zvnútornené tým, ktorý ho počúva. Nástojčivo pripomína, aby toto bolo uznávané ako vlastnosť a vplyv "nástroja". Preto neprpisuje veľkú cenu konkrétnemu spôsobu, akým, prostredníctvom neho, prostredníctvom Petra alebo iných, Kristovo tajomstvo dosahuje osoby.

Cirkev videla v priebehu storočí tvorbu najrôznejších foriem združení, ktoré sa snažili nájsť odpoveď na rôzne potreby podľa miesta a času, videla originálne zvýraznenia uskutočnené jednotlivými osobnosťami, ktorým sa tajomstvo Krista a Cirkvi dotklo očí, úst, rúk, tela a teda srdca, duše, inteligencie a slobody každého z nich.

Hnutie Comunione e Liberazione, ktoré sa snaží opísať v hlavných jeho rysoch, je okrajovým, krehkým a vedľajším príkladom tohto procesu, je jedným z nespočetných vtelení tejto metódy. Rodí sa v slobode ducha - bez najmenšieho rozkazu alebo donútenia a je vyjadrenou silou zvestovania, výzvy, ktorá pohla ľudí.

2. Hodnota skúsenosti: obdobnosť

Základný prvok hodnoty skúsenosti hnutia Comunione e Liberazione možno vyjadriť obdobnosťou (analogiou). To čo podnecuje, robí naše spolužitie želaným a snád i cenným, je niečo ako priblíženie toho, čo Cirkev žila, žije a bude žiť počas celých svojich dejín. Je to obdobnosť so životom Cirkvi. Videli sme ako ľahko sa stáva, že Kristus je úplne podrobený našim výkladom ak nie je a nežije v živej Cirkvi, ak ho nemožno stretnúť, ak sa nestane skutočným v osobe farára, v živote ustanovizni a v tom ako sa Cirkev člení.

Ale ak farár a život farnosti alebo akéhokoľvek iného spoločenstva nezasiahnu, nedokážu dosiahnuť určitú osobu, alebo ak ju aj dosiahnu, táto sa cíti viac priťahovaná k tomu, aby jej viera dozrela v inom prostredí a pod vplyvom inej skúsenosti? Cirkev vždy ponúkala, hľadala a s veľkou tvorčou fantáziou vynachádzala - tak ako ju k tomu vedie misijný cieľ - rôznosťou bohaté spôsoby, ako zasiahnuť srdce a inteligenciu ľudí úchvatnou a jedinou Zvestou, určenou k zmene tváre ľudstva.

3. Zmysel hnutia

Najhlbší zmysel tohto združenia veriacich a hnutia - ako je naše - je výzva ku "Kristovej pamiatke"^a

V spojení s tým je i výchova k mravnosti a praktický život kultúry vo viere. Nemá iný zmysel združovať sa, konať, spolčovať sa v zhromaždení, podporovať rôzne činnosti, ak len nie kvôli tomu, aby sa v živote pamätalo, že Kristus je prítomný.^a Akýkoľvek prejav hnutia ako je toto naše - ak neviera z konkrétnych udalostí, ktoré sú prejavom výzvy pamätať na Kristovu prítomnosť, je neplatný. Naopak, zhoršuje ľudský stav, lebo uprednostňuje formalizmus a mravné pokrytectvo. Stalo by sa tak, že udalosť diela spásy prežívaná medzi nami by klesla v našich očiach - tá udalosť, ktorú s bážňou a chvením musíme opatrovať v našich srdciach ako mieru nášho spolunažívania - a premenila by sa v spoločenský únik, v určité sociálne postavenie. Preto vás vyzývam, aby ste každý osobne pamätali na Krista. Jedná sa o pamäť, pripomätanie si uznávannej, milovanej Osoby, Osoby prítomnej so všetkým tým čo je, so všetkým tým čo urobila pre celý svet a pre každého zvlášť. Takto každý, prostredníctvom živej pamäti na túto činnú a dotýkajúcu sa Prítomnosť, môže žiť v mieste (dom, škola, spoločenstvo, farnosť, fabrika, družstvo...), ktoré ho vyzýva pamätať, v uchvátení hodnotiť všetko, čo sa stalo v jeho živote, všetko, čo sa stalo v živote ľudstva počas jeho dejín. Pozerať ničím nezakrytým okom milosrdný projekt, ktorý je hodnotnejší ako všetko iné v živote - to je možnosť dotknúť sa a dotýkať sa vždy znova, to je možnosť znovu sprítomniť a vzkriesiť všetko to, čo sa stalo v úžasnom akte spá-

sy.

Je si treba neustále pripomínať dva dôsledky povahy hnutia, ktoré sme takto určili:

a) 1.dôsledok: Pozícia (Točka zrenia), ktorá nás osvecuje.

Prvým dôsledkom je, že spoločenstvo alebo hnutie – prostredie, ktoré tá vyzýva "pamätať" – sa stane pozíciou, priezorom, cez ktorý pozerá osoba na samu seba a tak uskutočňuje – i keď často pomalu – ten prvotný úkon formácie osoby, ktorý možno nazvať v reči filozofov: "poznaj seba samého".

Kresťanský život, ako život vedomý si, pamätlivý Krista, sa stane spôsobom, akým si uvedomíme vlastné obmedzenia, vlastné možnosti, to čo sa už urobilo a čo je treba ešte urobiť, skutočnosť sveta a tak i plán Boží s nami. Je to pozícia, priezor, cez ktorý sa oziari to "poznaj seba samého", dá sa povedať, je to nástroj toho nového obsahu uvedomenia si seba samého, o ktorom sme už hovorili.

To čo hnutie nie je a nechce byť, je zhľuk činnosti. Tieto nikdy necharakterizujú hnutie vyčerpávajúcím spôsobom, ale sú jednoducho v službe rozvoja nových osobností, v službe predstavy o človeku poznačenej napätím, pozornosťou, vychovanou citlivosťou k tomu, čo je schopné dať zmysel svetu. A toto pozorňé oko, dokorán otvorené srdce tomuto zmyslu do všetkých jeho podrobností je – a to sme videli a zažili – pravým počiatkom kultúrneho dynamizmu, mentality, ktorá presahuje každý druh náklonnosti. Prostredníctvom daru pomalého utvrdenia sa tohto nového pohľadu na človeka v osobe, chcel by som povedať toho rozkvetu iného stretnutia sa s jestvovaním, naša maličkosť slúži a buduje Božiu Cirkev.

Dar, charizmu daný Comunione e Liberazione by sme mohli opísať takto:

- trvanie na "pamiatke Krista"^a ako na potvrdení východných faktorov kresťanskej skúsenosti, nakoľko sú pôvodcami pravého obrazu človeka.

- trvanie na skutočnosti, že "pamiatka Krista"^a sa nemôže zrodiť, ak len nie v spojení s žitou spoločnosťou (comunionalitá).

- trvanie na skutočnosti, že "pamiatka Krista"^a má nevyhnutne za následok zrod viditeľnej a podnecujúcej spoločnosti (comunionalitá) v spoločnosti.

b) 2.dôsledok: Ponížené chovanie

Druhým dôsledkom je chovanie, bez ktorého je hnutie paralyzované a nemôže sa tak stať nástrojom výzvy k "pamiatke"^a, a teda k tvorbe nového obrazu človeka. V kresťanskom názvosloví nazývame toto chovanie poníženosťou.

Predovšetkým musíme poznamenať, že psychologicky nie je možné, aby si človek uvedomil seba samého a aby nevyplynula z toho skutočnosť rôznosti zvyšku všetkého toho, čo nie je on sám. Veriaci človek je nevyhnutne vedený uvedomiť si so zvláštnou vážnosťou skutočnosť, že iní nežijú v tom istom napätí vo vzťahu k "pamiatke"^a, že svet je zbavený "pamiatky"^a a je odbojný voči tomu, čo mu dá zmysel. Veriaci človek musí nevyhnutne prekonávať ťažkosti vyplývajúce z toho, že je v každodennom živote ako by cudzincom medzi sebe podobnými. Toto obvinenie z "čudáctva" ho zasiahne vo vzťahoch k známym, k spolužiakom v škole a v práci a často i v rodine, ba dokonca i v samotných katolíckych ustanovizniach. Toto všetko preto, lebo to čo Kristus vytvoril na podporu udalosti spásy – umŕtvovaním, trpezlivosťou – to všetko sa môže obrátiť proti nej, môže sa snažiť ju udusiť. Svätý Ján hovorí, že diabol – alebo ako ho volá neskôr – knieža tohto sveta "nevýtrval v pravde". Suchota, púšť tejto nevýtrvalosti zasahuje i kresťanské územie.

Na čo treba vždy pamätať je, že tá priťažlivá sila, ktorou je "zábudlivosť", nás priťahuje všetkých, zasahuje nás, sme ňou zachytení v celej našej ľudskosti. Je ako vzduch, ktorý dýchame, sme ňou priťahovaní a zároveň sa snažíme prilnúť k "pamiatke" nového človeka Krista. Je to ako omamný jed, ktorý sa snaží rozložiť našu vytrvalosť v pravde a teda v "pamiatke" a dodáva nám pocit tiesnivej predstavy nezávislosti. "Je zrejme, že nemôžeme byť stále v kostole", nahovárame si. Nové vedomie na

toto odpovie: "Určite nie. Máme jednoducho žiť, to znamená zotrvať v Kristovej pamiatke. Preto náš zápas nie je proti mäsu a krvi, ale "contra potestates tenebrarum", proti mocnostiam temnôt, lebo všetko to, čo nás obklopuje ako "vesmír protiviaci sa Kristovi" má svoje korene v dedičnom hriechu.

Preto je zrejme rozumnosť poníženého chovania. Neklame sa, človek sa nemôže spasiť sám. Môže byť spasený v dejinách – tak ako nás to naučil Boh. Dejiny sú dejinami Božích zázrakov, dejinami Krista, ktorý potvrdil život človeka.

Nemožno byť teda súdružstvom^b – tak ako to hnutie Comunione e Liberazione predkladá – ak len nie tak, že sa neustále vychádza z uvedomenia si, že pôvod zla je v srdci človeka, že je vo mne. Toto je to, čo ma robí náchylným k mentalite zabúdajúcej na Boha.

Citát z Markovho Evanjelia 7, 14-23. (nebudem ho predkladať, ale treba si ho pozrieť, tvorí súčasť textu)

Pôvod zla je teda v srdci človeka. Zábudlivosť, zrada, vzbura sveta majú korene vo mne. V poníženosti je zahrnutý nepretržitý postup uvedomenia si toho čo sme, potreby odpustenia toho "čo sme". Takéto vedomie umožňuje zakúšať i úľavu a pocit zadost'učinenia, lebo spoločenstvo tých, ktorí boli povzbudení k pochodu tým istým pozvaním, je nástrojom, ktorým sa nás Kristus dotýka, nás vyzýva, zhromažďuje a odpúšťa nám, je miestom milosrdenstva.

Uvedomenie si nevyhnutnosti odpustenia, úľava a radosť ako nástroje, ktoré nás môžu zmeniť, nie sú pravé, ak nie je pestovaná túžba po oprave, po napomenutí, po korektúre. Napomenutie je slovo, ktorého ďalším stupňom je trest. Ale pôvodný taliansky výraz "correzione" vo svojom etymologickom význame je zložený z výrazov "con" a "reggere", čo v slovenčine znamená držať pospolu, podporovať sa. Ak človek nevie "držať" samého seba, je potrebná podpora, a pretože sme zábudliví, je potrebné pripomínanie. Možno teda povedať, že spoločenstvo je miestom, kde je možné počuť hlas upozornenia a ak si je človek vedomý potreby takého upozornenia, keď začuje hlas, sa obráti.

a. - "...toto robte na moju pamiatku!" - toto je východný bod pre "Memores Dominis, ako sa volá Gruppo adulto, plod skúsenosti, života hnutia Comunione e Liberazione. Žiť každodennosť života vo svetle prítomnosti Krista. Kristus sa tak stane normou, meradlom každej novej činnosti, ktorú vykonávam, aby som spritomnil, urobil viditeľným Krista tým, ktorí sú okolo mňa.

b. - "Súdružstvo" sa používa v zmysle "spoločenstvo". Autor i hnutie používajú s odvahou termíny skompromitované v dejinách a vracajú im pôvodnú náplň.

Tento text je záznam z prejavu zakladateľa hnutia Luigi Gusaniho.

Pokračovanie v budúcom čísle.

Zahraničná Matica slovenská - európska odbočka, organizovala v Mníchove v priestoroch Slovenskej kat. misie spomienkovú akadémiu, venovanú 100. výročiu narodenia básnika, kňaza a politika Martina Rázusa.

CUDZINECKÁ LÉGIA

"Veľká rodina"

1980/1985

VI. KAPITOLA

1. COMPAGNIE - 2. REP - DJIBOUTI

Pri lietadle nás už čakajú autobusy a leg. polícia. Zviazaného Angličana odviezla sanitka z letiska do nemocnice. Kapitán na každého reval ako pavian a šikanoval. Sľuboval, že preto nedá otvoriť kantínu vo foyer za celé dva mesiace. No zbohom. Pekne sa to začína.

Autobusy prichádzajú do kasárni útvaru 13. DBLE - 13. polovičnej brigády cudzineckej légie. Teplota je na nevydržanie. Slnko už zapadlo, ale teplota pod 30°C neklesla. Vánok od mora bol horúci a smradlavý. Dusno, ani dýchať sa poriadne nedá. Bože, zachovaj a pomáhaj tým 6 mesiacov. Kasárne sú podobné ako na Korzike v 2. REP, len tu nie je 6 rôt ale len 3. Nuž polovičné, asi aj preto ten názov. Večer o 20 hod. ideme na večeru. Ryba, určite nejaká morská s ryžou a paradajkovou omáčkou. Moc som nejedol. Naši šoféri, väčšinou kapráli a 1. CL., berú po večeri kľúče a pristavujú autá. Každé družstvo má svoje, lebo tu nie sú autá ako v Kalvi alebo Obagne, ale malé, a tak akurát max. pre osem ľudí. Nuž 16 áut, na čele kapitánov džíp a vzadu lekárov, idú na "Artu"; to je dedinka vzdialená asi 40 km od týchto kasární. Tam má parašutistická rota svoje sídlo. Je to vraj takpovediac v horách. Nie vysokých, asi tých 800 m nad morom, ale nie je tam také teplo, ako tu pri mori.

Cesta ubieha dosť rýchlo, ale nič nevidím, lebo sa zotmelo. Nevidieť ani pod nos. Konečne autá zastavujú pred bránou, kde je nápis "CAMP AMILAKVARI". Určite meno nejakého kapitána, ktorý velil nejakejrote a padol v boji. Inak by nebol ten kamp po ňom pomenovaný. Musel mať určite v légii obrovské zásluhy.

Tretia rota už stojí nastúpená. My sa stavíme vedľa nich. Kapitáni sa lúčia a o polnoci opúšťajú Artu. Zajtra ráno letia do Francúzska tým lietadlom, ktorým sme my prišli.

Ráno naša čata stojí stráža a má aj týždennú službu. Tu sme kuchári sami, dôjde len jeden "šéf" z 13. DBLE. Inak si robíme všetko sami. Kto by to tu aj miesto nás robil. Musíme sa to naučiť, nikto nevie, kedy sa mu to v teréne zide. Dobrá škola pre začiatčníkov, čo nemali žiadne skúsenosti s táborením a všetkým, čo s tým súvisí, keď sa človek ocitne bez služieb, ktoré existujú v normálnych kasárňach každého útvaru. Tu sa človek naučí, či už chce alebo nie - skrátka musí. Život ho naučí alebo kopance a bucháty. Kapráli nemajú dvakrát chuť vysvetľovať. Tretíkrát nasledovala bomba - takto chápal každý okamžite. Nebol to najlepší systém, ale v légii zaužívaný a praktizovaný asi tradičný. Moja služba pozostáva zo stráženia muničného skladu. Šaty žehliť nebolo treba, lebo maskáče boli z materiálu, ktorý sa len vypral a nechal vysušiť. Na tom slnku to bolo bleskovo. Žiadne veľké ceremónie neboli, ani adjutant rotý veľmi nekontroloval, len keď sme čakali inspekciu z 13. DBLE alebo nejakú návštevu. Ale tých našťastie veľa nebolo. Zato ale čierne slečinky chodili otravovať aj o polnoci alebo nad ranom a zvädzali buď stráž alebo ostatných legionárov za bakšiš. Malých šarvancov bolo neúrekom po celý deň a pýtali či už bakšiš - peniaze alebo "ráciu" - vojen-

ské baličky, ktoré sme dostávali, keď sme išli do terénu. Samozrejme, ponúkali svoje služby - či už vyčistiť kanady, doniesť alkohol, cigarety. Veliteľ stráže ich ustavične odháňal, ale daromne. Čierne krasotinky nechával na pokoji, ale nám sľúbil, že až nás s nejakou prichytí na strážnom stanovišti, minimálne 30 dní chládok nás neminie. To sa len nazývalo chládok, lebo bývalý hangár s maličkým okienkom, ktorý slúžil ako basa, bol horší ako Biely dom v Kalvi. Tam bol chládok najmä v zime, ale tu bolo peklo.

Každý sa dostal do Djibouty alebo Artu raz za mesiac niekedy ani to nie, ak bol potrestaný alebo zatvorený. Niektorí utekali aj cez plot do neďalekej Artu, keď nemali vychádzku. Bolo to riziko, lebo polícia sa tu točila celú noc a koho prichytila vonku, odvieďa ho rovno ku kapitánovi a tu boli tresty za nepovolenú vychádzku dupľované aj s bitkou. Ale nikto si to veľmi k srdcu nebral, najmä keď alkohol stúpil do hlavy.

Po strážnej službe a týždennom "servise" chodí celá naša čata na vychádzku, začínajúcu v sobotu po obede. Trvá až do nedele večera - vraj to stačí. Samozrejme, kto nebol potrestaný alebo zatvorený. Basa mala stále svojich zákazníkov a adjutant svojich rajonistov. On bol chorý, keď nebolo potrestaných.

Odchádzam s dvoma priateľmi Španielmi na vychádzku do mesta Djibouti. Krátke nohavice, košela aj podkolenky - všetko farby kaki. Pripadá mi asi 10-ročný chlapec. Hlavička ostrihaná dohola, biela "kepy" nám ale dáva zvlášť profesionálnych zabijákov. Nasadáme do zeleného taxíka zn. Toyota. Tam ani iné taxiky neexistujú. Asi to majú zaužívané ako vojaci, všetko rovnaké. Taxikár, asi 30-ročný čierny vysoký chudý mládenec, žujúc nejakú trávu, zapíjajúc ju vodou a fajčiak cigaretu, nám ochotne otvoril dvere. Dvaja sme si sadli dozadu a jeden Španiel, ktorý ovládal dobre francúzštinu, dopredu k šoférovi.

- Djibouti, centrum, rýchlo - hovorí mu.

- O.K., šéf.

Neviem, prečo ho ten černocho volal šéf. Opýtal som sa ho na to až v bare. Vysvetlil mi, že pre nich sme všetci legionári šéfovia. Nevedel mi vysvetliť prečo. Ale určite to tak mali zaužívané, asi pre bakšiš. Tento taxikár bol ešte väčší pirát ciest ako ten, čo ma viezol do Informačného zariadenia cudzineckej légie v Paríži. Švihol si ani blázon, či už cez dedinu alebo v zákrutách. Jemu to bolo jedno. Skrátka kamikadze. Pýtam sa ho lánanou francúzštinou, či nevie ísť opatrnejšie, keď nás všetkých pozabíja, ak nevyberie zákrutu.

Záber zo stretnutia mladých cudzincov, ktoré usporiadala nemecká organizácia Ackermann-Ge-meinde v Erlangene.

Alah ho chráni a šéf mu povedal, aby si švihol a on nebude počúvať mňa, lebo ja nie som Alah ani šéf. Ale som legionár, - vravím mu. To áno, ale jeho platí ten, ktorý sedí vpredu. Až vraj budem ja sedieť vpredu, potom ma bude počúvať. Ďalej som nediskutoval, lebo španiel mi vravel, že zbytočne si s ním budem merať jazyk. Oni to už tak majú zaužívané a nedajú si to vyvrátiť.

Naša cesta z Arty do Djibouty bola blesková. A tých 50 F na 40 km nebolo vôbec také drahé ako v Kalvi. Rozdiel medzi turistickým mestom a francúzskou kolóniou v Djibouti bolo aspoň v taxičkách poznať. Po spoločnom zaplachtení ideme do baru. Vonku sa nedá vydržať. Sú dve hodiny poobede a slnko páli ani pomätené. Vzduch horúci, až sa pred očami zatmieva. Horor Afrika, fakt. Detúrence nás obklopujú a iné nepočuť, len "šéf, bakšiš"? Nevšímame si ich, lebo keby sme každému dali len po jednom franku, išli by sme pešo do Arty. V bare je už chladnejšie, lebo ventilačné a chladiace zariadenia pracujú na plné obrátky. Bez nich si nevieme, aspoň my Európania, tu predstaviť život a tiež bez studenej vody alebo ľadu. To všetko malo pre nás cenu zlata. Domorodcom to nechýbalo, pre tých to bolo úplne zbytočné. Bar bol moderný. Po mestečku ich bolo toľko, že človek ich ani nespočítal. Na každom kroku. Vravím mestečko, hoci to bolo hlavné mesto. Nevie, s akým mestom u nás na Slovensku by som ho porovnal. Snáď s mestečkom. Bratislava by bola v porovnaní s ním ako New York s Prahou. Ale ani štát Djibouti nie je veľký. Ťažko ho nájsť na mape, takže sa ani nemožno diviť, že aj hlavné mesto je maličké. Či je pekné, ťažko posudzovať. Všetko porozhadzované, niečo nájsť je nemožné. Nuž je to také africké zostaté, ako celá táto krajina. Teraz ho už modernizujú, ale to potrvá ešte dobu. Djibouti už nie je síce oficiálne francúzskou kolóniou, ale mám taký dojem, že len na papieri. Všetko je francúzske, či obchody, reštaurácie - až na pár výnimiek, hotely, úrady, školy, žiadny rozdiel od kolónie.

Prichádzame do baru. Tam nás víta čierny patrón, ale francúzsky rozpráva perfektne. Bar pekne zariadený, s orientálnou muzikou, tymiánom a ozdobami. Skutočne si pripadá ako paša v Turecku, len három zatiaľ chýba. Sadáme si na podušky ako Turci alebo Indiáni a čaj so škoricou alebo niečím takým nám dodáva vzhľad všetkého možného, len nie legionárov. Sedíme a počúvame teda tú orientálnu alebo arabskú muziku. Nikdy som sa nevedel z nej vysomáriť. Všetko rovnaké.

Čo ma inak v meste zaujalo, bol prezidentov palác a kostol. Ten je moderný a nádherný. Prezidentov palác nie je síce ako naše Hradčany, ale pekný. Malí černoškovia nás sprevádzali potom po celej ceste mestom a stále prosíkali a vypytovali sa. Nakoniec, keď sme sa vrátili z prechádzky, pred vchodom do baru nás opustili. Patrón ich odháňal bičom. Vysvetlil mi, že ináč sa ich nezbavím. Sú dotieraví ako komáre. A tých je v Djibouti a zvlášť pri mori požehnané. To si človek nemôže kludne sadnúť na terasu. Doštípu ho nemilosrdne. Nepomáhajú ani masti, ani parfum. Ale domorodcov sa ani nedotknú, asi nemajú radi ich krv. Zato nám ale pokoj nedajú ani v noci. A keď nedajbože vypli elektriku, čo bolo často, nastalo veľké utrpenie. Elektrárne bola maličká a nestačila zásobovať celé Djibouti v suchom období pre nedostatok vody. Tam spíchlo akurát tak 2 až 3-krát do roka. To bol asi národný sviatok, najmä pre deti, ale aj pre dospelých a zvieratá. Všetko sa kúpalo v riečnych korytách, ktoré boli suché, kým nepršalo. Ale keď začalo pršať, pršalo aj dva dni, ani keby chcel dobrotivý Boh alebo Alah zásobiť maličké Djibouti

vodou na rok. Ako keby sa roztrhli všetky oblaky. Voda tiekla všade, cesty boli zaplavené. Ale domorodcom to nevadilo. Kúpali sa v tej dažďovej vode plnej hlíny. Dokonca ju aj pili. Im bolo jedno, či bola čistá alebo špinavá. Vraveli, že hlavná vec, že im dal Alah vlahu; on im vraj neposlal chorú vodu. Smiali sa, keď sme niekedy vodu filtrovali a dávali do nej prípravky proti baktériám. My sme tiež naplňali sudy takou vodou, lebo voda často nešla, a potom ju kupovať, či už na varenie, pranie alebo kúpanie, bolo drahé. Vodu z vodovodu mali po celý rok len Francúzi a lepšia spoločnosť. Domorodci mali studne v tzv. oázach. Tam brali vodu, síce špinavú, ale boli radi, že ju vôbec majú. Zvieratá sa takto napájali popri nich. Iného východiska nebolo.

V Djibouti je ostro prenasledovaná prostitúcia a čierny obchod. Ale tu si z polície a súdu nikto ťažkú hlavu nerobí. Keď má černochoch problém, ujde buď do Etiópie alebo do Somálska. A ak nás polícia neprichytí pri číne, sme pod ochranou francúzskej vľajky a cudzineckej légie. Nuž sa kupčí vo veľkom. Najmä s drogami, lebo zbraní nám netreba, tých máme dosť a my nie sme teroristi, ale vojaci. Drogou nikto nepohrdol, najmä Portugalci, Taliani, španieli, Angličania, ale aj Juhoslovania a Francúzi si dávali dávky. Riskujú veľa, lebo ak ich chytiť, putujú okamžite do basy a potom prvým lietadlom do Francúzska. Čo sa aj párkrát stalo. Ale múdreho poučovať netreba a sprostému to aj tak nepomôže. Pre legionárov to platí dvojnásobne. Boli aj budú tvrdohlaví ako barani. Ale nie všetci. Keď nevládali na pochodoch, športových zápoleniach alebo už z inej príčiny, tak drogovali. Mysleli si, že sa z nich stanú supermani, ale väčšinou skončili na psychiatrii. Taxikári boli v tom profesionáli a stále ich zásobovali, samozrejme za pekný bakšiš. Kapráli dostávali 400.000 F.D - 20.000 F mesačne a legionári ako ja tých 10.000. Peniaze bolo dosť, ale sa aj dosť míňalo, či už na ženy, drogy, ale najviac na kasíno. Tam som moc nechodil, len raz zo zvedavosti. Doteraz som nič také nevidel. Kasíno v Sheratone nie je také veľké ako napr. v Monte Carlo, ale peniaze žerie tak isto. Človek je zvedavé stvorenie a pokúša šťastie. Nemal som ho a priateľ mi musel požičať na taxík, aby som sa dostal do Arty. Tých 40 km v neznámom prostredí som pešo nechcel riskovať. Viac som tam potom za tých celých šiest mesiacov nešiel. Bolo treba niečo ušetriť, lebo po tých šiestich mesiacoch máme dovolenku. Síce len 15 dní, ale predsa niečo.

V druhom mesiaci celá čata ide na "Turné Nord". Toho "razzovania" po Djibouti je za tých šiest mesiacov dosť. Moc sme si v tom Camp-Amilakvari neposedeli, len keď sme mali týždenný servis, alebo sme čakali návštevu a inšpekciu nejakého generála alebo veliteľa útvaru. Na turné Nord boli vždy veľké prípravy, lebo na celý týždeň, niekedy aj dva, bolo treba pre celú čatu veľa zásob a ostatných potrebných vecí na táborenie. Autá museli byť v poriadku, lebo celé "turné" sme sa viezli. To bol pôžitok, nie ako pochody. Ale šoféri nadávali už predom a neprestali ani týždeň po turné. Opravovať defekty alebo iné poruchy na autách, to bola ich práca. Autá neboli nové - staré GMC (General Motor Company, staré americké autá, ešte z 2. svet. vojny). Do terénu boli dobré, špeciálne na tento piesočný terén, ale často sa kazili. Veď už mali niečo odjazdené. Moc pohodlné pre nás neboli, ale iné sme nemali. Zadok si to odniesol najviac na drevených lavičkách. Naše cestovanie sa začalo o 7 hod. ráno, zastavenie na 30 min., obed a potom znova na cestu do večera do 18 hod. Nikto kilometre nepočítal, len šofér.

Krajania pred bazilikou Don Bosca v Becchi - jeho rodisku, neďaleko Turína.

Dobrá nálada vládla aj v mikrobuse, cestou do Ríma.

Na slávnosť Sedembolestnej Panny Márie 15. septembra 1963 kardinál E. Tisserant, vtedajší dekan kardinálskeho zboru a biskup diecézy Porto - Santa Rufina, posvätil kaplnku Slovenského ústavu svätého Cyrila a Metoda. Pri tejto príležitosti sa konala i púť Slovákov v zahraničí do Ríma. Púťou a postavením Ústavu chceli vyjadriť vďačnosť Pánu Bohu za dielo našich vierozvestov. Od ich príchodu medzi našich predkov uplynulo vtedy práve jedenásť storočí.

Odvtedy sme prežili dvadsaťpäť rokov a Ústav ako cyrilometodský pamätník slávi svoje strieborné jubileum života a činnosti...

Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda vznikol zo spoločných úsilií a zo spoločnej práce slovenských diecéznych i rehoľných kňazov a rehoľných bratov v Ríme. V tomto duchu vznikol, v tomto žije a som presvedčený, že bude žiť...

Biskup Dominik Hrušovský

Slováci pred domom, v ktorom veľký vychovávateľ Bosco prežil svoje detstvo.

Svätý Otec prijal jubilujúcich Slovákov na súkromnej audiencii a prihovoral sa im v ich rodnom jazyku.

Naše putovanie Benátkami sme ukončili na námestí svätého Marka.

Cestou do Ríma si naši krajanovia nenechali újsť príležitosť pokochať sa v historických Benátkach.

Slávnostná sv. omša na dvore Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

Takéto turné viedlo väčšinou okolo hraníc, či už Etiópie alebo Somálska. Nič sme nerobili, len sme sledovali krajinu, lebo tam bojové konflikty neexistujú. Len Etiópania a Somálcovia sa navzájom lynčovali. Nás sa to netýkalo a oni Djibouti nechali na pokoji. Veď takéto množstvo francúzskej armády tam zaručovalo pokoj. Krajina je strašná. Milan sa nemýlil, keď mi hovoril, že tam nájdem len piesok, kriky a skaly. Lepšie povedané pieskové vulkánické, ostré ani žiletky. Bosý sa tam človek neopovážal chodiť, samozrejme okrem domorodcov. Zo zverí tam boli len ťavy, kozy, somáre a pár chudých kráv. Zato škorpiónov, hadov a inej plagi do aleluja. Leopardy len vyššie v horách, pri etiópskych a somálskych hraniciach. Nič na obdivovanie. Fakt, vraví sa, že Pán Boh vysypal pri stvorení sveta všetky kamene na môj kraj pod Tatrami. Keby došli sem, čo to vravia, videli by, že malické Djibouti obdarovalo ešte viac. A tie kriky alebo stromy! Nevie, ako ich mám pomenovať. Listami veľmi obrastené neboli, ale zato bodliakmi. Mali také veľké a ostré bodliaky, že keď sme si dali pod takéto stromy nafukovačku - bolo to jediné útočisko ako sa skrýť pred slnkom do chládku - bola dorána prázdna. A nedajbože, keď si niekto len tak sadol do piesku. Hneď mal taký bodliak v zadku, že videl všetkých svätých. Najhoršie bolo, že každé také pichnutie znamenalo infekciu. Tak isto aj od komárov, hoci sme užívali Anivakin, špeciálnu tabletu proti infekcii. Tu dostať infekciu nebol žiadny problém a ťažko sa to hojilo. Na ošetrovní a v nemocnici boli z tých infekcií nešťastní a my ešte viac. Keď sa takéto pichnutie alebo zranenie zahojilo, koža ostávala ako po osýpkach, a keďže sme už boli opálení ako domorodci, bolo tieto biele flaky pekne vidieť. Veľmi ťažko sa zvykalo na tropické podnebie. Slabších a tlstejších sa chytal upal a niektorých museli odviezť do nemocnice, ba aj späť do Francúzska, aby tu nepadli bez boja. Každý nemal na to zdravie a ten, čo pil a drogoval, bol odpísaný vopred. Zahrávať sa tu s chorobami a teplom sa nikomu nevyplatilo. Po takomto týždennom razovaní sme boli utahaní ako po želve. Prvé dni to bola pasia, ale druhý týždeň už utrpenie, lebo teplo a boľavý zadok nikomu na nálaďe nepridal. Každý čakal len na čím rýchlejší návrat do Arty. Ale tam už nás čakala znovu strážna služba a rajóny celý deň počas jedného týždňa.

Náhlada klesla pod bod mrazu. Každý hromčil na taký život. Len večerná návšteva kina alebo zábava trochu pozdvihla náladu. Pravda, kým si mladenci moc nevypili, lebo potom bola zasa bojová náladka. Ako vždy po alkohole. Takito rozbúrení mladenci koncili ešte v noci v base, lebo PM bola hneď za rohom, takže nemuseli ďaleko pre nich chodiť. Tí triezvejší šli ešte do Arty - nie každý mal v úmysle ísť spať. Bolo ich dosť, čo sa vybrali do neďalekej Arty cez plot. Vychádzky neboli, aj keď bola nedeľa. Každý odvážnejší si urobil vychádzku sám, hoci vedel, že PM korzuje každú noc s džípom po Arte a okolí.

Ja, ako zvedavý tvor, idem tejto noci ešte s dvoma. Oni už tam párkrát boli. Cez plot prejsť nebol žiadny problém, lebo dier, dobre zamaskovaných, bolo neúrekom a stráž si nás ani nevšímala, keď sme prešli aj traja okolo nej. Tí dvaja poznali cestu, ale pozor na PM, tá bola najviac nebezpečná. Ale došli sme do baru bez väčších problémov. Boli tam dievčatá - naje a pofajčievali, žuli akúsi trávu a popíjali vodu. Pýtal som sa tých kolegov - jeden bol Belgičan a druhý Angličan - čo je to za trávu. Keď sa na to opýtali, vysvetlili mi, že je to niečo ako droga, ale droga to nie je.

Pokračovanie na strane 12

Dr. Jirina Prekop, geboren 1929, ist Diplom-Psychologin an der Abteilung für Entwicklungsstörungen im Olgahospital in Stuttgart. Auf dem Gebiet der Festhalte-Therapie bei autistischen Kindern ist sie einem großen Kreis bekannt.

Jirina Prekop
Der kleine Tyrann
Welchen Halt brauchen Kinder?

150 Seiten.
Kartiert DM 24,80
ISBN 3-466-34198-1

Jirina Prekop Der kleine Tyrann

Welchen Halt
brauchen
Kinder?

Kösel

Vychovávame z našich detí tyranov?

S týmto problémom, ktorý nás v poslednej dobe veľmi znepokojuje, sa zaoberá skúsená detská psychologička Jiřina Prekopová vo svojej knihe venovanej rodičom a vychovávateľom.

Čoraz častejšie prichádzajú zúfalé matky do poradne, nariekajú: "Potrebujem radu a pomoc. Moje dieťa ma tyranizuje noc čo noc, stále kričí, chce jesť, piť, chce, aby som ho stále nosila na rukách, chce sa stále hrať, namiesť, aby spalo. Cez deň neakceptuje moje nie. Ani vtedy, keď mu to obšírne vysvetlím. Stupňuje sa natoľko v zúrivosti, že sa nedostane zo svojej deštruktívnej zlosti. Čo mám robiť?"

Hoci chceli rodičia pri výchove svojho dieťaťa urobiť všetko najlepšie, zdá sa, že sa ich deti vyvíjajú a stávajú malými tyranmi. Držia svojich rodičov celý čas "zapriahnutých" a nechajú ich okolo seba tančiť ako "pandrákov". Javia sa nám ako "všemohúci", ale v skutočnosti predsa len pôsobia dosť nešťastne. Jiřina Prekopová sa snaží najskôr objaviť príčinu tejto "panovačnosti". Skúma, či tieto detské poruchy osobnosti sú iba osobitnými výnimkami, alebo sú to následky falošne chápanej výchovy. Jej centrálna téza znie: Keď dieťa skoro zistilo, že je matka slabá vo výchove, a že ono je silnejšie, nenájde už viac u nej opateru, posilu a orientáciu, ktorú potrebuje. Aby mohla ale túto základnú potrebu predsa uspokojiť, musí sa dieťa zamerať na niečo, čo mu dá náhradu: pocit vlastnej moci, s ktorým môže matku a celé okolité prostredie manipulovať. Ak sa niekto pokúsi o moci dieťaťa pochybovať, musí počítať a chrániť sa pred útokom, hnevom, odoprením poslušnosti alebo s úplným ústupom. Až keď sa zistí, že sa deti stali malými tyranmi, dajú sa použiť rozumné koncepty liečenia a preventívne opat-

renia.

Malý Peter je ešte len dvojročný a už drží celú rodinu "v šachu". V noci často zobúdzajú svojich rodičov a matka je už úplne vyčerpaná. Otec je takmer práce neschopný a celý domáci pokoj je tým narušený. Celkom podobný je prípad malej Michaely, ktorá jednoducho nechce nič byť okrem rezancov s rajčinovou omáčkou. Štvorročný Wolfi zase robí celé svoje prostredie neistým tým, že všetkých bije a kope, a to svojich kamarádov, sestričku v materskej škole, matku, keď niečo nerobí podľa jeho želania. Celkom podobne to robí "poriadny" Ján, ktorý chodí do prvej triedy gymnázia. Zrazu je veľmi agresívny a napáda svojich spolužiakov. Sestročná Alžbeta proti tomu vôbec nebojuje. Je to opačný typ dieťaťa. Starostlivosť jej rodičov sa koncentruje na ňu, pretože sa úplne stiahla do svojej slimačej ulity.

Na konci s výchovnou latinou?

Toto sú iba niektoré príklady, ktoré poukazujú na to, prečo sú vôbec dnes väčšinou matky a otcovia, starí rodičia, učitelia a vychovávateľia so svojou výchovou u konca. Nevedia ako by sa mali vyrovnáť s výzvou ich vlastných detí alebo detí im zverených. Starý princíp, že veľkí ukážu Malým ako "život beží" a títo sa aj nechajú nimi viesť, nefunguje už viac. Výsledok - zaplnené hovorne detských lekárov, psychologov, poradcov matiek, ktoré sú zúfalé, pretože si so svojimi ratolesťami už vôbec nevedia dať rady. Deti, ktoré už ešte skôr, než začali behať, začali ovládať celú rodinu ako malí tyraní.

Dr. J. Prekopová, dipl. psychologička v pediatrickom stredisku oddelenia pre vývojové poruchy detskej kliniky Olga-Hospital v Stuttgarte, pátrala po príčinách týchto javov. V rámci trojdňového seminára, ktorý nedávno usporiadala na pozvanie strediska pre ochranu detí v Salzburgu a spolku "Pracovný okruh dieťa a nemocnica", zhodnotila svoje výsledky a skúsenosti ako (nou nazvanú "panovačnosť") vývojové poruchy dieťaťa. Zároveň táto psychologička ukázala zúčastneným lekárom, poradcov a rodičom možné cesty, ako sa dá vyvarovať týmto detským týraniam a ako sa aj dajú liečiť. Jej poznatky vyšli už v jeseň 1987 knižne. Kniha má názov "Veľký tyran malej rodiny" (Kösel-nakladateľstvo). Touto knihou sa chce psychologička, ktorá mimochodom pochádza z Moravy, prihovoriť mladým rodičom, ktorí čoraz ťažšie vychovávajú svoje deti, žijúce v storočí priemyselnej kultúry a v spoločnosti, ktorá ovplyvňuje blahobytom. Napriek dobrému úmyslu a práve preto, že to so svojimi deťmi vždy dobre myslia, dostávajú sa ich ratolesťi do vývojových porúch. Sú to situácie, kde celá rodina trpí ťažkými problémami vzájomných vzťahov, a to jednoducho preto, lebo málo vie o dôležitých základných predpokladoch a danostiach ľudského bytia.

Zdravá facka už nestačí

K tomuto komplexnému materiálu poskytnú ďalšie informácie séria, ktorá vyšla tiež na jeseň minulého roku. V tejto sérii sú podrobne rozanalyzované strany, a to nie iba dr. J. Prekopovou zistené rastúce ťažkosti s deťmi a s mládežou, v knihe sa hovorí o deťoch, ktoré sú neschopné prispôbiť sa, odporujúce výchove, "panovačné" a v podstate nešťastné. Podľa pozorovania odborníkov z celého sveta počet týchto detí rapídne stúpa, a to práve vo vysoko civilizovaných priemyselných krajinách. V Amerike dosiahol ich počet už takmer dva milióny.

Poznatok, že sa situácia u nás v jednotlivých prípadoch už dramaticky vyostreje, nepomáha ani postihnutým matkám, otcov, vychovávateľom, ani postihnutým deťom. Lebo práve oni

nutne potrebujú pomoc. Ale, vôbec nie vo forme údajne tak zdravej facky, ktorá im opäť ukazuje, kto je vlastne pánom v dome. Preto práve toto výchovné opatrenie tak účinkuje, ale nič nezmení vo vlastnom probléme, vysvetlila dr. J. Prekopová poslucháčom pri svojej druhej návšteve v Salzburgu vo svojej prednáške spôsobom nanajvýš živým a výrazným. Povedala medzi iným: "Tieto deti potrebujú síce "vládný pád", ktorý "mocenské pomery" v rodine uvedie do rovnováhy, ale toto sa nemá stať násilím, ale "s maximálnou láskou rodinného hniezda". Čo sa tým myslí?

Dieťa sa stane závislé od vlastnej moci

Skutočnosť je, že sa malí rodinní tyrani nie bez príčiny tak tyransky chovajú. Často sú to prvonarodené deti, jedináčkovia, deti, ktoré na základe nejakej choroby zaberajú zvláštne postavenie, adoptívne deti alebo chovanci. Svoje okolie trápia neustálymi želaniami, donútenými odopieraniami, extrémnou ag-

resivitou, chaotickým správaním sa, často sa nedokážu koncentrovane hrať, okamžite sa nudia, neznášajú sa s rovnako starými deťmi. Jedným z dôvodov môže byť predovšetkým ten, ktorý opisuje dr. J. Prekopová: "Moja matka je slabá, ja som silnejší než ona. Nedá, neposkytuje mi, teda, žiadnu ochranu".

Ochrana, príľnutie matky, teplota rodinného krbu, toto nájsť, je základnou a pre prežitie nutnou potrebou tohoto úplne bezmocného, narodeného človečika. Keď sa však toto nenaplní dostatočne, cíti sa dieťa donútené spoľahnúť sa na niečo celkom iné, o čom si myslí, že mu poskytuje náhradu.

A takýmto náhradným prostriedkom je pocit vlastnej moci, ktorou môže dieťa manipulovať matku a celé okolie. Napríklad: môžem plačom spôsobiť, že v noci niekto ku mne príde. Čím lepšie funguje táto vec, tým ľahšie vzniká závislosť od vlastnej moci. Dieťa sa stáva "vládyčtivé" - panovačné. Keď sa potom hoci-keď aj v živote moc postihnuteľného nad inými dostáva do úzkych, potom sa bráni proti tomu so všetkými prostriedkami, ktoré má k dispozícii. S útokom alebo odopretím poslušnosti, zúrivosťou alebo úplným zanevrením. Stratou moci sa stráca aj ťažko získaný pocit prítulenia. Dieťa, mladík - alebo aj dospelý - dostáva sa tak do hlbokéj existenčnej krízy, z ktorej sa bez pomoci sotva už vyslobodí. Keď však napriek tomu počujeme z úst dr. J. Prekopovej (alebo i z vlastných skúseností vieme), že sú to najčastejšie celkom normálne "dobré" rodiny, ktoré majú také panovačné deti, pýtame sa ako vznikol vlastne takýto nežiadúci vývoj? Na "vine", keď sa vôbec dá o vine hovoriť, je podľa názoru psychologičky (a celého radu jej odborných kolegov) spôsob ako sa zaobchádza v našej priemyselnej kultúre a v spoločnosti blahobytu osemdesiatych rokov s malými deťmi. Dostávajú, totiž, z mnohého, čo nepotrebujú, priveľa, a z toho, čo by nutne potrebovali k životu primálo. Majú napríklad od počiatku peknú čistú postieľku a vlastnú izbu, ale dostávajú príliš málo toho rodinného tepla. Dostávajú sa im primálo kontaktu v rukách matky, priamo na materskom tele. Útechu zakusujú dosť málo, tú útechu, ktorá pre nich veľa znamená. Už dôverný rytmus materského dychu a tlkot materského srdca ešte z doby pred pôrodom a dotyk materského tela znamená pre nich silný zážitok. Naproti tomu zakusujú už dosť neskoro (kritický je čas od siedmeho mesiaca života dieťaťa až do dvoch rokov), že si môžu z otca, matky a iných osôb, ktoré sa o nich starajú, krikom, odopieraním jedla, vyhadzovaním všetkého z postele, a iným správaním sa, urobiť okolo seba "tančiacie panenky". Zneužívajú svoju moc práve nad rodičmi, ktorí to s nimi

dobre myslia a snažia sa stále splniť všetky ich prania a želania.

To, čo dr. J. Prekopová navrhuje k preventívnemu zabráneniu vzniku takýchto neblahých skúseností, znie veľmi jednoducho: malému dieťaťu podľa možnosti celkom splniť jeho základné potreby. Poskytnúť mu telesné a duševné teplo, nechať ho nasýtiť sa dokonale láskou a materskou ochranou. Každému odlúčeniu celkom malého dieťaťa od svojich rodičov, ktoré nie je nevyhnutné, mali by sa rodičia vyvarovať. To začína už v pôrodnici a platí to i doma. Rodičia by sa nemali báť svoje dieťa často nosiť na chrbáte, byť k nemu nežný, kolísať ho až kým nezaspí, tak ako to už matky vždy robili. Tak zažihe dieťa už od začiatku dve veľmi dôležité veci: Som milovaný a chránený, starajú sa o mňa, ale nie každé pranie a želanie sa mi splní. Tak pochopí dieťa dôveru prvotnú a nepotrebuje útechu ako náhradu.

"Terapia lipnutia na niekom" ako liek

Rovnako sa zdá byť jednoduché, čo navrhuje dr. J. Prekopová ako liek proti deficitu ochrany, ktorý už práve nastal, proti náhradnému uspokojeniu a proti duševnej núdzi, biede. Dieťa zahrňované teplom, na ktorom rodičia lipnú, aj proti jeho vôli, až kým si svoj žiaľ nevykričí a kým sa nevyplače, bude znovu uvoľnenejšie a spokojnejšie. Je veľmi dôležité vedieť: Táto terapia, ktorú vlastne dr. J. Prekopová zatiaľ nepraktizovala, môže u všetkých vyvolať hlboké duševné pohnutia. Z toho dôvodu by nemali byť deti, ktoré patria medzi tzv. ťažké prípady, od svojich rodičov na vlastnú päsť "vychovávané". K tomu treba oveľa viac intenzívnej prípravy, odborný návod a ďalšia pravidelná poradňa. Kto sa o to zaujíma, môže dostať v Salzburgu zodpovedné informácie a pomoc v detskom ochrannom centre (tel.: 22 25 65).

Preložil a upravil K. Raimer

Zuzka Durčanská

Po krátkej a zákernej chorobe 13. aug. 1988, zomrela v Mníchove Zuzka Durčanská. Narodila sa 3. aug. 1941 v Bratislave. Otec, dr. Ferdinand Durčanský, bol ministrom zahraničných vecí za Slovenskej republiky. Život Zuzky sa podobá dlhej púti, pretože v rokoch 1945-47 žila s rodičmi v Ríme, 1947-55 v Argentíne a potom sa natrvalo usadila v Mníchove. Mníchovskí Slováci sa rozlúčili so zosnulou Zuzanou Durčanskou 18. aug. na cintoríne Waldfriedhof. Nakoľko Otec Zeman bol v tom čase mimo Mníchova, pohrebné obrady vykonal salezián, prof. dr. Jozef Privozník. -red-

SLOVENSKÍ KŇAZI

V MNÍCHOVE A OKOLÍ:

Mons. prof. dr. Vojtech Bucko	
O. Hieronym Havlovič	
O. dr. Anton Hlinka SDB	
O. dr. Martin Lacey	089-505770
O. William Nyul	08262-1575
O. prof. dr. Jozef Privozník SDB	08857-88230
Mons. Ernest Tatarko	07348-6259
O. Vojtech Zeman SDB	089-555520
O. Štefan Zloch SVD	089-347990

Človek potom môže piť koľko chce a opitý nie je a môže presedieť celú noc a spať sa mu taktiež nechce. Je to taký prostriedok na povzbudenie organizmu. Nuž, ochutnal som, aj keď som nepil, ale spať sa mi nechcelo. Chufť to malo trpkú, ani zhltnúť sa to nedalo. Vypľul som to a dievčatá sa išli od smiechu popukať. Jazyk som mal strpnutý a v ústach ako v polepšovni po dobrej opici.

Tí dvaja si začali pripravovať špeciálne cigarety s drogou a "naje" samozrejme taktiež. Mne nepripravili, lebo vedeli, že ich povzbudivej lahôdky "Chokola", ako ju volali, neholdujem. Miestnosť nebola veľká a keď štyria fajčili Chokolu a ja normálnu cigaretu, išlo tu človeka zadusiť. Nemôžem povedať, že som si tiež nevyskúšal tú Chokolu, ale bolo to ešte horšie ako tá tráva, nuž mi nebrala. Aj na tieto vecičky treba tréning, lebo človek po pár potiahnutiach nič necíti. Oni si miešali ešte whisky s niečím, takže o 3 hod. ráno boli všetci jasní.

Dnes je október a sviatok nášho patróna sv. Michala. Ráno sme mali dva zoskoky aj s civilnými parašutistami a s jednou armádnou jednotkou. Neboli zlí, ale s nami sa nemohli porovnávať čo do rýchlosti vyskakovania a presnosti pristávania. Boli profesionáli ako my, ale nemohli sa porovnávať ani s amatérmi.

Po obede máme nástup bez defilovania, lebo došiel generál z Obagne a veliteľ útvaru z 13. DBLE. Vyznamenával a odovzdával hodnosti. Ja som nič nedostal, asi pre tú basu za ten nevydarený útek. Ale Lutno ma navrhol na 1.CL, lebo som sa už zlepšil vo francúzštine a po športovej stránke som bol vo výbere rotý - v behu a vo futbale. Mal som už 14 mesiacov "servisu", ale aj basu a tá mi nedovoľovala, aby som dostal hodnosť 1.CL. Musím si počkať. Keď nebudem mať žiadnu basu do konca tohto pobytu tu v Arte, možno po návrate do Kalvi dostanem 1.CL.

Večer bola omša, ktorú došiel slúžiť kňaz z Djibouti. Civil, ale samozrejme Francúz. Potom sme mali občerstvenie do 2 hod. rána. Ako to však už býva pri takýchto sviatkoch, občerstvenie sa pretiahlo do 5 hod. rána. Keďže bola nedeľa, tak veliteľ rotý dovolil. Čo mal robiť, keď sa ani generálovi nechcelo odísť. Bol s nami až do rána a s každým diskutoval, ani keby nám bol rovný. Nebol namyslený na svoju hodnosť ako tí na našej rote, počnúc seržantom a končiac kapitánom. Mal som možnosť rozprávať sa s ním. Aspoň som mu vysvetlil svoj problém. Nič mi nesľuboval, ale povedal, že to povie na patričných miestach a dá mi odpoveď, ako pochodil. Je to vraj dosť komplikované a on nie je hodnostne až tak vysoko, aby ma mohol uvoľniť, aj keď by to pre mňa bolo vraj najlepšie. Žiadne ilúzie som si v tejto chvíli nerobil, ale nádej zomiera posledná, ako sa vraví. Odišiel a viac som o ňom nepočul. Asi zabudol na môj problém, alebo asi nebol hodnostne tak vysoko, aby s mojim problémom na tých patričných miestach pochodil, aj keď bol generál. Pravdepodobne budem musieť tých 5 rokov vydržať alebo ujsť; iné východisko zatiaľ v mojej situácii nevidím. Aspoň zatiaľ nie, kým sa nezlepší systém. Ale légia nezvykne meniť svoj systém. Jej vyhovuje taký, aký praktizuje a komu sa nepáči, nech zdezertuje. Oni majú dosť dobrovoľníkov, to mi prízvukoval už kapitán v Paríži a aj nás na rote. Mám si vraj vybrať. Buď chcem papiere, a teda zostať vo Francúzsku - čiže zostať tú dobu v légii, ktorú som podpísal, alebo nie. Zotrvať tých 5 rokov a to všetko získať. Keď nie, tak dezercia a opustenie Francúzska, lebo ak ma chytí či už legiónárska polícia alebo civilná, čaká ma vojenský súd a potom basa a návrat späť do légie. Veľký výber nemám. Najlepšie bude asi tých 5 rokov

vydržať a potom sa uvidí. Veď kde by som aj utekal bez papierov? V légii veľmi dobre vedeli, že bez papierov som stratený. Preto určovali svoje požiadavky a na moje nebrali žiadny ohľad. Vedeli, že som na nich závislý. Už len preto, lebo v Obagne mi zobrali pas, diplom a aj iné dokumenty, ktoré potrebujem pre civilný život. Ostala mi len vojenská knižka, ktorá v civile nemala žiadnu cenu. Všetko vraj dajú až po piatich rokoch, keď pôjdem do civilu. Už nie československé dokumenty, ale francúzske. Aby som len mal trpezlivosť, vraj tá ruže prináša a neplašil sa ako malý chlapec. Sľuby sa sľubujú a blázni sa radujú. Ja som bol taký istý, ak nie ešte väčší. Určite som nebol rozumný, keď som tak ľahkovážne podpísal, ale inú možnosť som nemal. Teraz sa už neoplatí plakať nad rozliatym mliekom. Musím ten zbytok vydržať, inak som stratený.

Po sviatku, na druhý deň, bolo generálne upratovanie, lebo všade bol neporiadok ako v ruskom tanku. V pondelok sme mali týždenný pochod na jazero, ktoré nazývali Lac-Abbe. Prečo ten názov? Totiž dávno ho objavil jeden taliansky kňaz a po ňom to meno Abbe. Pochod bol namáhavý, lebo sme mali pritom aj taktiku. Ale nebol to pochod ako želva; tých 20 km denne nie je veľa, a aj tie boli ešte zo zdravotných dôvodov rozdelené. Lekár nechcel riskovať. Celá naša rota bola zložená prevažne z nás mladých, a preto sa asi obával, aby sme nepoodpadávali ani zrelé hrušky. Aspoň tí tlstejší a telesne slabší. Dalo sa to znieť, ale fuška to nebola o nič menšia ako pochod na

"Monte Cainto". V Djibouti nebolo nič ľahké, ani len tak nečinne sedieť a nie to ešte pochody. Z človeka sa lialo ani z voľa. Piť povolené nebolo, lebo čím viac človek pil, tým viac z neho lialo a strácal silu. Užívali sme tzv. "Kache sel" tabletky proti smädu a tiež na čistenie vody, ktorú sme brali len z oáz a filtrovali. Pri takýchto pochodoch cisternové autá s nami neboli a tie dve "bidá" - nádoby na vodu, zavesené na opasku, nestačili. Každý mal dve a normálne mali stačiť na celý deň, ale pre nás začiatočníkov tak akurát do obeda. Pre starých kozákov stačili, ale oni už vedeli šetriť narozdiel od nás. Ale aj na to treba tréning a Djibouti a pochody bola vynikajúca škola. Po piatich dňoch sme došli k tomu jazero "Lac Abbe". Bolo vzdialené 120 km od Arty, ale my sme mali aj taktiku a nešli sme viac, ako tých spomenutých 20 km denne.

Aké bolo moje prekvapenie, keď som miesto jazera uvidel len vysoké vrchy a z toho najvyššieho sa stále dymilo. Nebol to dym, ako sme sa pozerajúc z diaľky domnievali. Bola to horúca - vriaca voda, ktorá vyvierala pod tým kráterom. Nebol to vrch, ale kráter po vyhasnutej sopke a tie vrchy, to bola vyhasnutá láva, ktorá sa nahromadila a stvrdla a vytvorila pre nás - keď sme sa pozerali z diaľky - vrchy. Voda bola asi 90°C horúca a vytvárala maličké jazierka, ktoré sa dali preskočiť. Chceli sme si uvariť kávu, ale voda bola, bohužiaľ, slaná. A keď človek dupol silnejšie nohou, cítil pod tým stvrdnutým bahnom prázdnotu. Vraj pod zemou je prázdny priestor a sem

natečie morská voda. More je vzdialené asi 150 km. Chceli sme prespať, ale toľko komárov, čo tam bolo, nám to nedovoľovalo a lekár nedal povolenie. Museli sme sa presťahovať tam, kde nebola voda. Tam už toľko komárov nebolo. Oni sa zdržiavali tam, kde bola voda, ľudia a obydlia, skrátka vlaha; tam sa im darilo najlepšie.

Vrátili sme sa po týždni, utahaní a bez väčších zážitkov. Pocítili to len nohy a ramedná, lebo boli zodraté od plecniakov. Veď, keď vesta bola celý deň mokrá, odreniny páľili. Masť mala účinok aspoň cez noc, ale večer už niektorým tiekla krv. A chrbát taktiež lepšie nevyzeral po návrate do nášho "kempu". Je november a teploty už trochu poklesli. Poznať to najmä večer, keď sedíme v záhradnom kine. Pofukuje chladnejší vetrik, ale to len tu v Arte, dole v Djibouti to nie je veľmi poznať. Takáto lahoda po celodennom pražiacom slnku každému prospieva. Bolesť hlavy ma opustili. Prvé tri mesiace to bolo niekedy na nevydržanie, kým si organizmus zvykol. Teraz je to už oveľa lepšie. Aj mi chutí jesť, veď za tých päť mesiacov som schudol skoro 8 kg. Nebol som sám, niektorým váha klesla aj o 10-15 kg. Najmä po takýchto pochodoch padali z každého nohavice.

Máme mesiac pred odchodom na kontinent. Každý sa teší na dovolenku ako malý školák na prázdniny. Nemožno sa ani tomu diviť. Niektorí neboli už dva roky na dovolenke. Ja mám 15 mesiacov služby za sebou a dovolenku som ešte

Novokňaz

Novokňaza Janka Bernadiča sme si uctili v Mnichove v kostole sv. Štefana v nedeľu 17. júla 1988. Príležitostne sv. omšu speštril známy slovenský operný spevák pán Juraj Hurný z Grazu piesňou Kráľovná nebies, ktorú skonponoval súčasný slovenský hudobný skladateľ Jozef Halmo žijúci v Mnichove.

Janko je veľmi známy v mládežníckych kruhoch a ako švajčiarsky štátny občan bol prvým slovenským "švajčiarskym" gardistom vo Vatikáne. Sebavedomý pápežský vojak si uvedomil, že jestvuje aj iné pole, na ktorom treba bojovať: Kristovo pole, na ktorom sa bojuje slovom, láskou a príkladným životom.

V poľudňajších hodinách organizoval Otec Anton Hlinka mládežnícke posedenie na našej misii. Pán Hurný bol medzi nami prítomný s celou rodinou. Náš majster ochotne odpovedal na množstvo otázok týkajúcich sa svojej mladosti, študijných rokov i súčasného umeleckého a súkromného života. Pán Juraj vyzdvihol aj tie momenty svojho života, v ktorých jednal ako vedomý kresťan.

Ani novokňaza Bernadiča nenechala naša mládež na pokoji. Mladí krajanovia sa dozvedeli o pohnútkach, ktoré viedli Janka k oltáru a trochu aj o jeho plánoch do blízkej budúcnosti.

Stretnutie bolo úprimné a citovo podfarbené. Dúfajme, že mladí krajanovia si zoberú príklad z našich hostí. Snáď sa stretneme znovu na primíciach mnichovských Slovákov.

-red-

nemal. Aj keď normálne má každý nárok raz v roku na dovolenku. Záleží, koľko služby má za sebou. Ale v légii to veľmi nedodržiujú, najmä v 2. REP a zvlášť "roty turné". Tam je prvordá služba, pohotovosť, poplachy, a až keď zvýši čas, potom dovolenka. A ten zvýšil málokedy.

Všetko prebieha naďalej bez väčších problémov. Služba, stráž, pochody, manévry, zoskoky, ale každý to robí bez záujmu. Prevažne je už každý duchom na kontinente, aspoň tí, čo už majú viac ako 5 rokov služby za sebou. Ostatní musia zostať na Korzike. Tu v Djibouti sme už len telom, čím skôr nech už je koniec novembra. Ten prišiel, ale s ním aj rozkaz od veliteľa útvaru z Kalvi, že naša rota musí zostať ešte nejaký ten čas dlhšie. Prečo, to sme sa nedozvedeli. Druhá rota šla do Čadu. Nový konflikt na obzore - 2. REP ako vždy, šla prvá do ohňa. Teraz si to vyžrala 2. rota. Ale aj tak zostali ešte v 2. REP zvyšné roty - 4. rota a rota MILAN. Tretia rota bola v Centrálnnej africkej republike v Bangui. Nuž neviem, prečo nás nikto nedošiel vystriedať. Každý nadával a preklínal celú légii. Ale pomoc neprišla, aj keď už boli Vianoce pred dvermi a my sme ešte tvrdili na Arte. Každého išiel šľak trafít, najmä tých, čo boli ženatí (poddůstojníci) a nevzali si ženy, aj keď mohli. Nálada bola na milú Jarmilu a nepomáhala ani otvorená kantína a vychádzky do Arty. Poniektorí písali kolonelovi a generálovi do Obagne, ale odpoveď nedostali. Bodať by aj áno, sťažovať sa - to bol systém regulérnej armády. V légii s tým nepochodili. Nič sa nedalo robiť, začali sa prípravy na Vianoce. Ako už aj v Castelnaudari, aj tu boli naše jasličky prvé. Všetci si došli obzrieť náš výtvor. Nikoho to nebavilo, ale kapitán dal rozkaz a veliteľia čiat a družstiev dohliadali, aby práca nebola povrchná a fušerská. Vojenský stan - ligitún nám slúžil ako miesto pre jasličky. O mne už vedeli, že som pracoval na jasličkách, tak mi dali týždeň na prácu a aj troch schopnejších pomocníkov. Lutno mi samozrejme sľuboval, že ak to vyhráme, mám 1.CL vo vrecku. Tak ako ostatní, ani ja som už nemal náladu tu trčať. Aj keď bol december, teploty veľmi neklesli. A ani voda na pláži neklesla pod 30°C, ako ani teplota vzduchu. Veď červené more je teplé a veľmi bohaté či už na ryby alebo podmorské bohatstvo, ako korále, ulity a ostatnú tú nádhru. Nemal som odvahu sa potápať, keďže

žralokov tu bolo dosť. Niektorí sa presvedčili na vlastnej koži. Mne stačilo, keď som musel zaplávať tých 100 metrov v maskáčoch alebo bez nich. Mal som k moru odpor. Ale nie k rybám, tie som chytil s pôžitkom, či už na udicu alebo s dynamitom. Presedel som aj celé hodiny na pláži, keď sme tam boli s čatou, či už si odpočinúť, alebo na manévroch, a potom sme tam aj spali. Túto záľubu som mal už z domu, keď sme chytali pstruhy, štuky alebo jalce. Tieto tu boli celkom odlišné od našich doma. Starí kozáci - špecialisti museli na mňa stále dozeráť, aby som si neopekal aj také ryby, ktoré boli zakázané jesť. Mne to bolo jedno ako domorodcovi, čím krajšie zafarbená, tým lepšia, myslel som si. A niektoré boli, fakt, nádherné ako do akvária, ale jest ich bolo nebezpečné, človek mohol ochoriť. Raz som chytil takú obludu, že sa to podobalo na všetko možné, len určite nie na rybu. Chytil som ju, ale nevytiahol, hoci mi prišiel na pomoc aj adjutant s kapitánom. Železné lanko prasklo, ani keby bolo z nite. Týždeň sa tí dvaja mudrci radili, čo to mohlo byť. Adjutant tvrdil, že on takú rybu ešte nevidel, hoci už prebrázdil pár morí a oceánov. A rybár bol, fakt, dobrý, najmä s harpúnou. Tá ryba zostane pre mňa záhadou do konca života. Mám je celú pred očami aj dnes. Preštudoval som už možno

všetky morske ryby na svete, ale takú som nenašiel. Možno sa mi raz to čudo podarí objaviť. Možno, že tá ryba je zvláštnosť. Ale tie 3-4 metre dĺžky a 200-300 kg sa nedá len tak ľahko skryť, hoc v mori. Odvtedy som už také čudo nevidel. Lutujem, že som nemal lepší materiál na chytanie a fotoaparát pri sebe. Škoda veľká.

Prípravy na Vianoce boli teda v plnom prúde. Ja som sa so svojimi pomocníkmi stále hádal, lebo dvaja praví Francúzi a hodnosť 1.CL boli viac na oštaru ako na úžitok. A tretí, čierny z Tahiti, sa rozumel do umenia ako hus do piva. Bolo utrpenie s nimi spolupracovať. Ale ako-tak sa nám podarilo vystaviť ten betlehemček. Veľké ilúzie na víťazstvo sme si nerobili, lebo 120 jasličiek bola veľká konkurencia a my sme nemali ani materiál, ani čas. V deň otvorenia, to bol prvý deň vianočný, sme očakávali porotu, zloženú z francúzskeho vyslanca v Djibouti, veliteľa útvaru 13. DBLE, francúzskeho kňaza a viacerých civilov. Došli v procesii aspoň päťdesiat. Radili sa, fotili a potom odišli ďalej. Večer malo prísť telefonické vyhodnotenie nášho útvaru. Došlo nie príliš potešujúce 12. miesto, ale z našej roty, zo štyroch čiat, bolo najlepšie; zo 120 miest to nie je najhoršie umiestnenie. Kapitán ma pochválil a Lutno prisľúbil hodnosť 1.CL v Kalvi. Vianoce boli odlišné ako v Castelnaudari. Ani ten stôl už nebol bohatý ako tam. Čo sme si navarili, to sme aj zjedli. Kuchárov sme nemali, nuž to aj tak vyzeralo. Ale boli sme spokojní. Ja som dostal fotoaparát zn. Canon. Tešil som sa ako malý chlapec, ale po týždni mi ho niekto ukradol a bolo po radosti a Ježiškovi. Hľadali ho všetci. Asi nejaký domorodec, ktorý chodil prať šaty dôstojníkom alebo poddůstojníkom. Ťažko bolo niekoho obviňovať, keď som nemal dôkazy. A komisár Maigret už nežije, aby vypátral zloděja. Nebol som totiž sám, ktorému niečo ukradli a nikdy sa nič nenašlo - či už peniaze, hodinky alebo šperky. Zmizli bez stopy. Vojenskej polícii bolo zbytočné krádež oznamovať, tí len kývli rukou a povedali: - Druhýkrát si daj veci pod zámok. Ale ani ten nepomáhal, lebo boli špecialisti, ktorí otvorili aj zatvorili akýkoľvek zámok.

Po Vianociach máme tzv. "novoročný beh" - pätnásť kilometrov, ktorý sa konal na Silvestra. Viac nechcel veliteľ útvaru z 13. DBLE dávať, lebo ich útvar mal veľké manévry a mládenci z Djibouti musia mať nohy v poriadku na 2-týždenné manévry.

"Grand Bara" (Veľká Bara) - nebola veľká, ale dlhá a samý piesok. Bolo utrpenie bežať aj tých 15 km na slnku a piesku, ktorý pri vetre nepríjemne vnikal do uší, tváre, nosa a úst. Okolo 500-600 legionárov, vojakov francúzskej a djiboutskej armády a samozrejme civilov, vytvorilo niečo ako skrátený maratón. Dobehol som na 90. mieste. Vyhrál to jeden z Djibouti, ale ten bol v štátnom výbere maratoncov a oni sú trieda aj vo svete. Majú fantastickú výdrž a rýchlosť. Boli prví traja aj pri tomto novoročnom behu. Nemali súpera, aj keď mládenci z 13. DBLE a našej roty ich prenasledovali a snažili sa brzdiť, boli ako strelky. Jedine podkopnúť, ale to nebolo športové. Boli doma, nech majú teda radosť a oni sa išli od radosti pominiť. Nám veliteľ roty vynadal, že čo sme robili, keď sme nechali vyhrať troch černochoch. Bol rasista došpiku a nemal rád ani černochoch ani Arabov. Ale on dobehol v polovicike, a to už boli všetci domorodci z djiboutskej armády v cieľi a odpočívajú. Niektorí poddůstojníci aj dôstojníci sa smiali, prečo ich on neskúsil prenasledovať a zadržať, kým niektorý Francúz vyhrá. Zatvoril papušu, lebo on stále viac rečnil, ako konal. Stále si

totiž myslel, že je v dôstojníckej škole. A preto viac konal teoreticky ako prakticky. To mu už povedal aj adjutant pred všetkými, keď mu žral nervy. A starý kozák, 25 rokov v légii, si nedal kydať na hlavu ani od veliteľa roty, kapitána. Na rozdiel od kapitána mal totiž skúsenosti. On bol hlavička, ktorá riadila celú rotu. Kapitán bol len figúrka. Ale mal zase na rozdiel od adjutanta/šéfa hodnosť. Adjutant bol povýšený na sv. Michala a dostal vyznamenanie "Chevalier d'honneur". Jedno z najvyšších vyznamenaní, ktoré udeľoval prezident republiky, minister obrany alebo generál. Bol naň pyšný a kapitán si ho mohol len obzerať. Veď za tie odslúžené roky si ho aj zaslúžil. Za chvíľu, možno tohto roku pôjde do penzie. Veď to stačilo, skoro celý život v légii. Mal síce 50 rokov, ale som si istý, že by ešte tých 10 rokov so svojou kondičkou vydržal. Ale nechcel. Tvrdil, že pôjde chytať ryby a odpočívať. Služby Francúzom vraj stačili.

Dnes je 4. januára. Zajtra odchádzame na kontinent. Kapitán to oznámil s takou radosťou, že až poskočil. Mal určite tých Djibouti a domorodcov až po krk. On mal síce ženu a deti v neďalekej vilke v Arte, ale aj tak bol rád, že pôjde na tri týždne do hôr lyžovať. Bol fanatik do lyžovania.

Ešte posledné prípravy a 5. januára stojí celá rota nastúpená a čaká na 4. rotu. Večer o 10 hod. prichádzajú autá. Potlesk a piskot sa ozýva celou Artou. Po ceremóniach a občerstvení našim osloboditeľom sadáme do áut a smerujeme do útvaru 13. DBLE. A ráno o 8 hod. odlet na Korziku do Kalví.

Ráno už bol každý hore skôr, ako zaznel budíček. Niektorí vraj ani nespali, nemohli. Ani mne moc do spania nebolo. Tiež dovolenka mi víťala hlavou - ako a kde ju strávim.

O 7 hod. stojíme už všetci pri lietadle DC-8 a čakáme na povolenie nastupovať. Konečne sa dvere otvorili a každý sa hrnul dnu. Tam už bolo chladnejšie. Ozval sa spev a hudba. Občerstvenie nemuseli podávať, každý si doniesol niečo sám. Pivo, whisky, koňak alebo šampanské dodávali už lepšiu atmosféru ako na Arte. Každý pri tom zabudol už na to, že sme ešte boli na Djibouti. Ale sme sedeli v lietadle a cítili sa už na dovolenke, či už na Korzike alebo niekde vo Francúzsku. Lietadlo odštartovalo a vznieslo sa do výšky. Zbohom - Afrika, Zbohom - Djibouti!!!

29. októbra 1988 prijal sviatosť krstu Paul Strömček v kaplnke saleziánskeho ústavu v Mníchove. Rodičom želáme pri výchove ich syna veľa trpezlivosti, lásky a božieho požehnania.

STEDRÁ VECERA

Kto by chcel s nami sláviť Štedrú večeru, nech príde medzi nás na Senefelderstr. 14/II v sobotu 24. decembra o 18.00 hodine. Treba sa však vopred prihlásiť, najneskôr do 20. decembra na tel.: 089-55 55 20.

Odporúčame rodinám, aj jednotlivcom, aby pozvali k sebe na Štedrý večer osamelých krajanov.

★

UTIEREŇ

V SOBOTU 24. DECEMBRA sa bude konať utiereň o 22.30 hodine v kostole St. Johann Nepomuk (Asamkirche) na Sedlinger Str. 61.

Od srdca si zaspievame naše slovenské koledy a poďakujeme sa NOVONARODENÉMU, že sa stal človekom, aby nás vykúpil.

★

VIANOČNÁ SV. OMŠA

V nedeľu na Narodenie Pána, 25. decembra bude o 10.10 slávnostná sv. omša v kostole sv. Štefana, (Stephansplatz).

★

SILVESTROVSKÁ ZÁBAVA

V sobotu 31. decembra 1988 vás pozývame na silvestrovskú zábavu a spoločné očakávanie príchodu Nového roka.

Miesto: Slovenská katolícka misia, Mníchov, Senefelderstr. 14, 2. poschodie

čas: 19.30

vstupné: 15.- DM (včítane večerc a novoročného prípitku)

Nakoľko počet miest je obmedzený, prihlásiť sa treba včas a záväzne najneskôr do 28. decembra na tel. 55 55 20.

Účastníkov večere upozorňujeme, že brána misie bude uzavretá o 20. hodine a preto žiadame o včasný príchod.

Na spoločné strávenie Silvestra sa teší váš Otec misionár.

IMPRESSUM

Krajanský pozdrav
Zeitschrift der slowakischen Katholiken

HERAUSGEBER: Slowakische katholische Mission

REDAKTION: P. Adalberto Zeman SDB, Pfarrer

ANSCHRIFT der REDAKTION:

Slowakische katholische Mission
Senefelderstrasse 14/II
D-8000 München 2 Tel.: 089-55 55 20

DRUCK: Druckerei Semmelmann GmbH, München
PREIS: Inland DM 10.- (4Nr) Ausland \$ 8.- US
KONTEN:

LIGA München Nr. 2135604 (BLZ 700 90300)
Postscheckamt, München Nr. 3460 66-809
(BLZ 700 10080)

IN SCHWEDEN: "Präst A. Zeman"
Postgirot: 786839-1

IN DER SCHWEIZ:
Schweizerische Kreditanstalt, 4000 Basel-Claraplatz, Konto Nr. 833494-90 "Krajanský pozdrav" + "MS".

BAVORSKO

P. Adalberto Zeman SDB
Slowakische katholische Mission
Senefelderstrasse 14/II
D-8000 München 2

automatický telefón: 089-55 55 20
doma: 089-41382 83

MNICHOV

Bohoslužby

- 2. NEDEĽA v MESIACI: o 17:00 v kostole St. Johann Nepomuk (Asam Kirche), Sendlinger Str. 61.

Hodinu pred sv. omšou je možnosť vyspovedať sa. O 16:30 sa modlíme ruženec.

- 1. a 3. NEDEĽA v MESIACI: o 10:10 v kostole Sv. Štefana, (3 minúty od Sendlinger-Tor-Platz po Thalkirchnerstr.)

Pred každou sv. omšou je možnosť vyspovedať sa.

Stála činnosť

- Biblický krúžok: 1. a 3. utorok v mesiaci o 19:30. Vedie o. Anton Hlinka SDB.

- Nábožensko-vzdelávací krúžok: 2. a 4. utorok v mesiaci o 19:30. Vedie J. Šramek.

- Stretnutie členov živého ruženca: 5. utorok v mesiaci o 19:30.

- Príprava dospelých a detí na sviatosti prijímania a birmovky.

- Vyučovanie nemčiny a slovenčiny, ak bude dosť záujemcov.

Farská služba

Slowakische katholische Mission
Senefelderstrasse 14
8000 München 2

Automatický telefón: 089-55 55 20

ÚRADNÉ HODINY: utorok-piatok od 9 - 11:30

SEVERNÉ NEMECKO

P. Jozef Huta, SDB Theodor Hartzstr.15
4300 Essen 11 Tel.: 0201-685 03 31

Otec misionár príležitostne upovedomí krajanov o mieste a čase bohoslužieb. Pred sv. omšou je možnosť vyspovedať sa.

AUGSBURG

- 4. NEDEĽA v MESIACI: o 17:00 v kaplnke saleziánskeho ústavu Schülerheim, Schwaben

Center, Don Bosco Platz 1. Výnimočne
v decembri: iba na Vianoce, 25. decembra
o 17. hodine.
Spovedáme hodinu pred sv. omšou.

REGENSBURG

V SCHEUER 14 km od Regensburgu
v útulnom kostolíku bude sv. omša v sobotu
26. novembra a 7. januára o 16. hodine.
Po bohoslužbách máme posedenie v reštaurácii naproti kostolu u pána Turičika.
Tel.: 09406-758. Do Scheueru sa dostanete
hradskou 15 smer Landshut pri Kőferingu.

JUHOZÁPADNÉ NEMECKO

P. dr. Cyril Búran, SDB August-Bebel-Str.49
6800 Mannheim 23. Tel.: 0621-81 45 95

- 2. NEDEĽA v MESIACI: 9:00, kostol Sv. Štefana, Rotenwaldstr. 98 (pri West-Bahnhof)
STUTTGART 16:00, Maria Kirche
Berlinerstr. 14, BÖBLINGEN

- 3. NEDEĽA v MESIACI: 15:00, krypta Maria-Schutz-Kirche, Bismarckstr. 64, KAISERSLAUTERN

- 4. NEDEĽA v MESIACI: 16:00, Spitalkirche, Quadrat E-6, MANNHEIM

Pred každou svätou omšou je možnosť vyspovedať sa.

STREDNÉ NEMECKO

P. Georg Sitkey SJ Rothschildsallee 44
6000 Frankfurt/M 60 Tel.: 069-46 64 11
priv. 069-460 32 012

- KAŽDÚ NEDEĽU: 10:45, kaplnka v Kolpinghause, Langestr. 26/II, FRANKFURT

- DRUHÚ NEDEĽU v MESIACI: 16:00 v Schönstadt Marien Kapelle, Freudenberg, vo WIESBADEN

- TRETIU NEDEĽU v MESIACI: 16:00 domáca kaplnka D.Bosco-Heim, Sigmundstr.9, NURNBERG

- TRETIU SOBOTU v MESIACI: 16:00 Juliusspital, Altenheim, Klinikstr.10, WURZBURG

- POSLEDNÚ SOBOTU v MESIACI: 17:00 KOBLENZ v Jesuitenkirche.

Redakcia si vyhradzuje právo na prípadné skrátenie článkov. Anonymné príspevky neuverejňujeme. Články podpísané menom alebo pseudonymom nemusia vždy vyjadriť mienku redakcie. Príspevky z administratívnych dôvodov nevraciamy.

COPYRIGHT

© KRAJANSKÝ POZDRAV